

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Z činnosti JČMF

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 4 (1959), No. 5, 633--644

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/139398>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1959

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Z ČINNOSTI JČMF

Z ÚV JČMF

Jednota čs. matematiků a fyziků spolu s Československou akademií věd a matematicko-fyzikální fakultou Karlovy university vzpomněla 60. narozenin vynikajícího svého pracovníka akademika Vladimíra Kořínka na slavnostním shromáždění, které se konalo 18. dubna 1959 na matematicko-fyzikální fakultě Karlovy university.

Z I. sjezdu JČMF

Přednáška J. Kaczéra, věd. pracovníka FÚ ČSAV, *Některé nové výsledky fyzikálního výzkumu magnetických jevů*, která byla součástí sjezdového programu, je otištěna v tomto čísle jako samostatný článek.

I. SJEZD JEDNOTY ČS. MATEMATIKŮ A FYSIKŮ

Ústřední výbor JČMF svolal na 1. a 2. dubna do Prahy I. řádný celostátní sjezd Jednoty čs. matematiků a fyziků. Sjezd zhodnotil činnost Jednoty za poslední funkční období, tj. od r. 1956, kdy Jednota provedla svou základní reorganizaci, projednal a schválil program činnosti na další tříletí a zvolil nový Ústřední výbor.

Sjezd zahájil předseda JČMF s. dr. Fr. Kahuda, ministr školství a kultury. Ve svém úvodním projevu připomněl, že I. sjezd JČMF se schází po XI. sjezdu KSČ a XXI. sjezdu KSSS. To je pobídka k tomu, aby i Jednota zaměřila svou další činnost tak, aby přispěla co nejvíce k dokončení výstavby socialismu. Žádá, aby zprávy, kterou budou předneseny, se staly předmětem vážných úvah, a aby tak přispěly k dalšímu rozvoji Jednoty.

Děkuje s. Kořínkovi za vzorné, pilné a neobyčejně pečlivé vykonávání funkce místodpředsedy a předává mu další řízení sjezdu. Na to s. Kořínek vzpomíná na členy Jednoty, kteří v uplynulém tříletí zemřeli. Jsou to: Jan Brělica, prof. v. v. Nivnice, okr. Uherský Brod; Dr. Gabriel Čeněk, profesor SVST, Bratislava; Jan Filistein, učitel prům. školy stavební, Čes. Budějovice; Dr. Josef Honzák, učitel JSS, Pardubice; Doc. Dr. Josef Hrdlička, věd. pracovník Laboratoře optiky, Praha; Augustin Hýža, učitel JSS, Frenštát p. Radh.; Vojtěch Jelen, učitel JSS, České Budějovice; Ladislav Klír, prof. v. v., Praha; Dr. Zdeněk Matyáš, profesor KU, Praha; Ing. Dr. Rudolf Kukač, profesor ČVUT, Praha; Jindřiška Preiningerová, asistentka ČVUT, Praha; Dr. Karel Rössler, odb. asistent ČVUT, Praha; Konrád Rotrekl, ředitel školy v. v., Hranice na Mor.; Dr. Ladislav Seifert, profesor MU, Brno; Ing. Petr Steckiv, odb. asistent ČVUT, Praha; Dr. Jaroslav Šafránek, profesor lékařské fyziky, Praha; Dr. Karel Šilháček, prof. v. v., Čes. Budějovice; Dr. Viktor Trkal, profesor KU, Praha; Doc. Ferdinand Veselý, ved. katedry matematiky VŠE, Praha; Dr. František Vyčichlo, profesor ČVUT, Praha; Karel Zdráský, učitel OSS, Ústí n. Lab.

Jeich památka byla uctěna povstáním.

Poté sjezd zvolil předsednictvo sjezdu v tomto složení: Doc. Dr. František Kahuda, ministr školství a kultury, Praha; Akademik Vladimír Kořínek, profesor KU, Praha; Dr. Miloslav Valouch, profesor KU, Praha; Dr. Michal Harant, docent UK, Bratislava; Akademik Juraj Hronec, profesor UK, Bratislava; Dr. Miloš Kössler, profesor KU, Praha; Akademik Josef Novák, předseda I. sekce ČSAV, Praha; Dr. Anton Kotzig, rektor VŠE Bratislava; Dr. Otakar Borůvka, profesor MU, Brno; Dr. Václav Štěpánský, zást. prof. Vys. školy báňské, Ostrava; Akademik Dionýz Ilkovič, profesor SVST, Bratislava.

Ve vedení sjezdu se členové čestného předsednictva střídali.

Na to zvolil sjezd mandátovou, volební a návrhovou komisi, jež pro řádný chod sjezdu připravily potřebné materiály.

Po úvodních proslovích a organizačních opatřeních se ujal slova předseda JČMF a. dr. F. Kahuda, který pronesl zásadní referát, týkající se přestavby našeho školství a úkolů, jež tím Jednotě vznikají.*)

Po přestávce přednesl jednatel JČMF s. M. Jelínek zprávu Ústředního výboru o činnosti Jednoty za poslední tříletí, tj. od května 1956 do dubna 1959. Tuto otiskujeme v plném znění:

Ústřední výbor Jednoty podává celostátnímu sjezdu jako vrcholnému orgánu Jednoty přehlednou zprávu o nejzávažnějších událostech, které se udály v životě Jednoty od její valné schůze, která se konala 24. května 1956. Není pochyby o tom, že právě skončený časový úsek se stane v dějinách Jednoty důležitým obdobím, neboť činnost Jednoty po několikaletém ochabnutí opět ožívá.

Jednota samozřejmě navazuje zcela uvědoměle na svou slavnou tradici, ale děje se tak za změněné vnější situace; od základu se změnila politická a hospodářská základna našeho státu, který rázně vykročil na cestu budování socialismu. Podstatně se změnil systém všeobecně vzdělávacích škol i škol vysokých; na rozvoj vědeckého života mají výrazný vliv mnohé vědecké ústavy ČSAV a o další vzdělávání učitelů pečují krajské ústavy. Setkávali jsme se proto i s pochybovačnými hlasy, zda je vůbec účelná činnost Jednoty čs. matematiků a fyziků dále rozvíjet.

Na konec však zvítězila zdravá tendence dát se znovu do práce, neboť na Jednotu právě v těchto bouřlivých dobách čekalo a stále ještě čeká mnoho závažných úkolů.

Úkoly organizační

Úsilí všech aktivních členů Jednoty bylo v prvním období po valné schůzi v r. 1956 obráceno na úkoly organizační. Podle našeho organizačního řádu vlastní život Jednoty se nyní rozvíjí převážně v pobočkách, na rozdíl od předválečné doby, kdy byl většinou koncentrován na vedoucí města: na Prahu, Brno, Bratislavu. Pobočky bylo proto nutno ustavit podle potřeby, převážně v krajských městech. A skutečně během prvního roku, tj. asi do prvního čtvrtletí r. 1957 včetně, bylo zřízeno 13 poboček v českých krajích a 6 na Slovensku, takže nyní kromě Karlových Varů jsou pobočky ve všech krajích.

Stejnou péči jsme věnovali obnovení členství starých členů a náboru nových členů, abychom tak získali dosti širokou členskou základnu. O stálém přílivu členů svědčí těchto několik dat:

Stav členů k 1. 4. 1956	560 členů,
k 1. 12. 1956	1210 členů,
k 1. 10. 1957	1550 členů,
k 15. 4. 1958	1656 členů,
k 31. 12. 1958 mělo zapláceno	1639 členů,
k 31. 3. 1959 podle přihlášek	1813 členů.

Z tabulky je zřejmé, že zatím trvá pravidelný příliv nových členů a to — což je nutno konstatovat — bez nějakých zvláštních náborových akcí. Zdá se, že jsme ještě ani zdaleka nevyčerpali všechny zdroje, a můžeme tedy očekávat, že bude-li se činnost Jednoty dále úspěšně rozvíjet, budou se stále noví členové hlásit do našich řad.

Statistika našich členů ukazuje toto složení podle zaměstnání:

učitelů střední škol	40% ,
učitelů vysokých škol a pracovníků vědeckých ústavů	35% ,
inženýrů a techniků	10% ,
studujících	14% ,
důchodců	1% .

Velmi pozorně sledujeme počet našich členů mezi studující mládeží. I když jejich počet absolutně i v procentech stále roste, víme, že je ještě mnoho studentů (zvláště budoucích učitelů matematiky a fyziky), kteří o Jednotě ani nevědí. Bude nutné stále připomínat katedrám příslušných pedagogických fakult, aby nezapomínaly aspoň upozornit studenty na naši společnost.

*) Referát je otištěn v předcházejícím čísle.

Členové Jednoty jsou územně rozptýleni dost nerovnoměrně, jak vyplývá z počtu členů jednotlivých poboček (k 31. 3. 1959):

ÚNV Praha	406 ,	Pardubice	43 ,
KNV Praha	84 ,	Jihlava	50 ,
Čes. Budějovice	100 ,	Brno	172 ,
Pízeň-K. Vary	86 ,	Olomouc	68 ,
Ústí n. Lab.	113 ,	Gottwaldov	40 ,
Liberec	83 ,	Ostrava	114 .
Hradec Králové	52 ,		

O slovenských pobočkách se zmíní podrobněji ve své zprávě s. Harant.

Plněním úkolů, závažných pro celou Jednotu, byly pověřovány komise, které jsme zřizovali při předsednictvu ÚV podle potřeby. Během uplynulého tříletí byly postupně zřízeny tyto komise: matematická komise (kterou vede s. doc. Nožička), fyzikální komise (s. prof. Kunzl), terminologická komise pro fyziku (s. doc. Beneš) a obdobná pro matematiku (nyní pod vedením s. doc. Holubáče), komise pro přípravu oslav stoletého výročí Jednoty (s. doc. Nádeník) a konečně v poslední době vznikají pedagogické komise pro fyziku (s. prof. Fuka) a pro matematiku (s. prof. Metelka). O znovuzřízení knihovny „Cesta k vědění“ se bude starat redakční kroužek, jež za matematiku povede s. Fiedler, za fyziku s. Janovec a za astronomii s. Plavec. Kromě toho pro určité konkrétní úkoly zřizujeme komise, které trvají jen pro tu dobu, než je úkol vykonán; takový byl např. přípravný výbor pro fyzikální konferenci v r. 1958 pod vedením prof. Kašpara apod.

Pro všechnu práci v naší společnosti, jež se slibně rozvíjela, bylo třeba vyhledat mnoho pracovníků a funkcionářů, např. do výborů poboček, do komisí apod. S radostí můžeme konstatovat, že i při velké pracovní zátěži, která nyní existuje, se našlo a stále nachází mnoho ochotných pracovníků. Někteří z nich jsou zkušení členové Jednoty z dob předcházejících, mnozí z nich jsou však členové noví a i nejmladší. Z této skutečnosti můžeme čerpat radostnou jistotu, že Jednota opět vrůstá do života naší obce matematiků a fyziků, stejně jako do života naší školy, a že se s Jednotou již vážně počítá.

Velkou pomocí při organizování vši této práce byly jednací řád Ústředního výboru a předsednictva a pracovní řád poboček, jež byly brzy po obnovení Jednoty vypracovány a schváleny Ústředním výborem.

Činnost Ústředního výboru a jeho předsednictva

Veškerou činnost Jednoty řídil v období mezi sjezdy její Ústřední výbor. Zasedal pravidelně dvakrát ročně, vždy na jaře a na podzim. Na svých schůzích projednával zásadní otázky, týkající se organizace, hospodářství a vlastní činnosti Jednoty. Průběhem uplynulých tří let přijal řadu resolucí, jejichž uskutečňováním bylo pověřeno předsednictvo ÚV. Průběh jednání ÚV byl většinou uveřejněn v „Pokrocích“ pro informaci všech členů Jednoty. Složení ÚV bylo po celé období ustálené; nikdo se nevzdal své funkce a jedinou těžkou ranou byl odchod dvou předních členů Jednoty s. prof. Vyčichla a prof. Matyáše. Po jejich úmrtí bylo nutno provést změny nejen v ÚV, ale i v předsednictvu.

V obdobích mezi schůzemi ÚV vyřizovalo běžné záležitosti Jednoty předsednictvo, které se scházelo podle potřeby jednou až dvakrát do měsíce.

Předsednictvo ÚV řídilo přímo činnost ústředních komisí a činnost poboček. Zvláštní důraz jsme kladli na to, aby ústředí mělo stálý a častý styk s pobočkami. Podle možnosti jsme sami zajížděli do poboček; kromě toho jsme ročně zvali jednatele do Prahy, kde jsme projednávali otázky, týkající se všech poboček. Někdy jsme také prizvali jednatele poboček na schůzi ÚV. Samozřejmě kromě toho trval mezi ústředím a pobočkami stálý písemný styk pomocí oběžníků a pomocí čtvrtletních hlášení.

Z větších akcí, které ÚV pořádal, se zmíním pouze o těchto: ÚV přijal v r. 1957 nabídku I. sekce ČSAV, aby se stal spolupředatelem I. sjezdu čs. fyziků a oslav padesátiletého výročí trvání Fyzikálního ústavu Karlovy university. Zvláštní péči jsme věnovali přípravě a organizaci pedagogické sekce sjezdu, která se stala záležitostí Jednoty; měla za úkol prodiskutovat některé aktuální otázky týkající se vyučování fyzice na středních a vysokých školách. Neočekávaná účast a živý průběh pedagogické sekce potvrdil, že výlohy a práce s tím spojené nebyly nadarmo. Mnoho otázek bylo jen nadhozeno; účastníci žádali Jednotu, aby umožnila k těmto otázkám se ještě vrátit.

Po tomto částečném úspěchu jsme přešli k samostatným akcím. V r. 1958 jsme uspořádali fyzikální konferenci v Praze a prostřednictvím Slovenského výboru matematickou konferenci ve Smolenicích na Slovensku. Průběh obou konferencí byl již podrobně zhodnocen. Zde pouze upozorňuji, že obě konference významně přispěly k oživení činnosti Jednoty a k vzájemnému poznání jejich členů.

Činnost poboček

Většina členů se účastňuje života Jednoty prostřednictvím poboček. Proto aktivita poboček, rozsah a úroveň jejich činnosti má rozhodující význam pro celkové hodnocení práce a významu celé Jednoty. ÚV a jeho předsednictvo často jednalo o speciálních problémech jednotlivých poboček a snažilo se pomáhat, pokud jeho síly stačily. Je však nutné si uvědomit, že úroveň práce a aktivita jejich členů závisí především na pobočkách samých, zvláště na kvalitě výborů poboček. Zkušenost ukázala, že stačí 3—4 schopní členové výboru k rozproudění cíleho života v pobočce. Většina poboček pochopila správně svou úlohu a slouží svým členům většinou tím, že pořádá kvalitní přednášky často vysoké odborné úrovně. Přednáškovou činnost pobočky je možno považovat za plně rozvinutou, jestliže během roku uspořádá asi 8 přednášek dobře připravených a jestliže na nich zajistí pěknou účast členstva.

Jestliže taktó posuzujeme jednotlivé pobočky, můžeme prohlásit za české kraje, že velká většina poboček dosahuje této úrovně. Zvláště je zde nutno kladně hodnotit činnost poboček v Českých Budějovicích, v Plzni, v Ústí n. Labem, v Liberci, v Jihlavě, v Olomouci a v Ostravě, samozřejmě kromě poboček v Praze a v Brně, kde je situace pro pobočky mimořádně příznivá a kde proto jejich činnost nabývá rozmanitějších forem.

Některé pobočky pokusně pořádají fyzikální olympiádu. Již druhým rokem pořádá FO pobočka v Olomouci, letos poprvé ÚNV Praha a Brno. Ohlas mezi žáky je dosti značný. Nedá se však ještě říci, zda pojetí a způsob organizace zcela vyhovuje. Zdá se, že bude nutno fyzikální podstatu této soutěže více posílit, aby FO se nevyčerpávala jen řešením fyzikálních příkladů.

Matematická olympiáda je organizována na jiných základech. Je však nutno konstatovat, že mnoho členů Jednoty se aktivně podílí na jejím uspořádání a že některé pobočky mají MO v plánu své činnosti, jak se např. vesměs děje v pobočkách slovenských krajů.

Téměř ve všech pobočkách jsou zřizovány a pravidelně doplňovány odborné knihovny, které mohou sloužit členům zvláště z odlehklých míst, kde přístup k odborné literatuře a k časopisům je poměrně obtížnější.

Kromě této činnosti dostávají pobočky úkoly od ÚV, např. hodnotily a vyjadřovaly se k pokusným osnovám matematiky a fyziky všeobecně vzdělávacích škol, k návrhu terminologie školské matematiky, zpracovávaly diskusní příspěvky k dopisu ÚV KSČ apod.

Úroveň práce jednotlivých poboček je samozřejmě různá, což závisí, jak jsem již řekl, především na složení výboru pobočky, ale také na situaci, ve které pobočka pracuje. Zvláště důležitým činitelem je, zda v oblasti pobočky existuje vysoká škola, o jejíž katedru MF se může pobočka opřít.

Zatím se nepodařilo přesvědčit všechny pobočky, že by měly pravidelně posílat třeba i stručné zprávy do „Pokroků“ o své činnosti, což je jistě značná škoda, protože tím vzájemná informovanost poboček a všech členů Jednoty není na žádoucí výši.

Stručná charakteristika jednotlivých poboček

Pobočka ÚNV v Praze navázala na činnost Jednoty v Praze, jež nepřetržitě vyvíjela činnost pořádáním přednášek nejen za války, ale i po válce. Nakonec v r. 1956 její členové připravili reorganizaci společnosti, takže její život se mohl rozvinout v nových organizačních formách. Pražská pobočka je pobočkou nejpočetnější. Jak jsem již řekl, těží z velké tradice Jednoty a také z toho, že v Praze je soustředěno mnoho vysokých škol a vědeckých ústavů. Tři čtvrtiny členů pobočky (na 300) jsou pracovníci vysokých škol a vědeckých pracovišť. Pobočka má však zatím nepatrný počet učitelů středních škol (něco přes 40). V pobočce je rozvinuta bohatá přednášková činnost jak v matematice tak i ve fyzice. Přednášky se konají s dvojnásobným zaměřením: jako úzce odborné a jako odborně informativní, zaměřené na širší posluchačstvo. Při pořádání přednášek spolupracuje pobočka úzce s Matematickým ústavem ČSAV a s Krajským pedagogickým ústavem v Praze.

Obojí spolupráce se plně osvědčuje. Pobočka každoročně pořádá besedy s žáky jedenáctiletých o studiu na vysokých školách. Účast na těchto besedách je velmi vysoká, průměrně 300—500 účastníků.

V tomto školním roce pořádá pobočka Fyzikální olympiádu pro žáky středních škol; účastní se jí asi 220 žáků. Přes jisté úspěchy život v pobočce je dosti živelný, málo plánovitý a nesystematický. Z části je to také tím, že výbor pobočky nedoceňuje dost organizační formy společnosti (např. pobočka konala za celé tříletí pouze 2 členské schůze, ustavující a závěrečnou).

Pobočku vedl po celé období s. prof. Slavík jako předseda a s. dr. Linhart jako jednatel.

Pobočka KNV Praha má nyní 84 členů. Pracuje v největším a nejlidnatějším kraji; nemá však krajské město (přirozené středisko) a má jedinou vysokou školu v Poděbradech, kde se zatím nepodařilo získat ani jednoho člena Jednoty. Předsedou pobočky byl zvolen dr. M. Urban, profesor ČVUT v Praze. Pro rozlehlost kraje byli v pobočce jmenováni dva jednatele, ale jeden z nich se brzy své funkce vzdal. Pobočka má proto nyní jen jednoho jednatele, s. Jarolima Bureše, učitele z Rakovníka.

Život v pobočce se rozvíjel dost těžce. Členové pobočky jsou většinou učitelé střední školy, značně po kraji rozptýlení. Proto pobočka koná přednášky v oblastech, tj. ve větších okresních městech s dobrým spojením. Tento způsob se osvědčil. Nejúspěšnější byla první polovina r. 1958, kdy se uskutečnilo 11 přednášek, čteně navštívených.

V druhé polovině roku nastalo zhoršení tím, že vážně onemocněl předseda pobočky a že odešel metodik matematiky z KPÚ s. Barták. Pobočku zatím obětavě vedl s. Stanislav Horák, odb. asistent ČVUT a jednatel pobočky s. Bureš. Pobočka hodlá opět přejít k instituci dvou jednatelů a hodlá zvolit v každé oblasti svého důvěrníka.

Pobočka v Českých Budějovicích má 100 členů, většinou učitelů II. stupně. Má bohatou přednáškovou činnost (23 přednášek za r. 1958) z různých oborů, z matematiky i fyziky. V pobočce se daří spolupráce s krajským pedagogickým ústavem. Pobočku vede s. Konrád Hofman, odb. asistent VPS, jako předseda a s. František Vejsada, učitel jedenáctiletky, jako jednatel.

Pobočka v Plzni má přes 80 členů. V tříletém období uspořádala 38 přednášek a odborných referátů s průměrnou účastí 40 osob.

Výbor pobočky úzce spolupracuje při zvyšování odborné úrovně učitelů s odborem pro školství a kulturu Rady městského národního výboru v Plzni. Pobočku po celé období vede předseda s. dr. Jaroslav Feifer, docent Vysoké školy strojní a elektrotechnické v Plzni, a jednatel s. František Veselý, odb. asistent VŠSE v Plzni.

Pobočka v Ústí n. Labem má na 120 členů, z toho většinu učitelů II. a III. stupně; studujících je asi 20%. Pobočka pořádá časté přednášky (v r. 1958 jich bylo 12) se slušnou účastí, která dosahuje až 60—70 účastníků. Pobočka systematicky buduje odbornou knihovnu (asi 270 svazků), jež je velmi pěkně užívána členy. Pobočka vede s. Jaroslav Louda, odb. asistent VPS, a jednatel s. Emanuel Pavlata, učitel jedenáctiletky.

Pobočka v Liberci má asi 80 členů, z toho asi 66% jsou učitelé, téměř 30% jsou pracovníci vysoké školy v Liberci. Pobočka pořádá pravidelně dvakrát měsíčně přednášky, kde se střídají témata matematická a fyzikální. Pro učitele fyziky uspořádali několik úspěšných fyzikálních kursů.

Pobočka úzce spolupracuje s Krajským pedagogickým ústavem a někteří členové pobočky intenzivně pracují ve Společnosti pro šíření politických a vědeckých znalostí.

Pobočka má vybudovanou pěknou odbornou knihovnu, čítající na 270 knih. Pobočku po celé období vede s. Václav Metelka, odb. asistent Vys. školy strojní, jako předseda a s. František Dušek, vedoucí kabinetu matematiky KPÚ, jako jednatel.

Pobočka v Hradci Králové má na 50 členů; jsou to téměř výhradně učitelé středních škol. Pobočka vykazuje jen slabou činnost. Přilíh se spoléhá na krajský pedagogický ústav a protože kabinety MR tohoto ústavu vyvíjejí nepatrnou činnost, je i činnost pobočky slabá.

V r. 1958 se činnost poněkud zlepšila uspořádáním několika přednášek (celkem 8) v různých okresních městech. Předsedou pobočky je s. Josef Mašek, učitel jedenáctiletky z Rychnova n. Kn., jednatel s. Josef Mencl, učitel pedagogické školy v Hradci Králové.

Pobočka v Pardubicích má celkem 38 členů, poněvíc učitelů středních škol. Hlavní činnost pobočky se zaměřuje především na pořádání přednášek, které jsou zaměřeny na pomoc učitelům. Průměrná účast na nich je asi 20 účastníků. V r. 1958 jich bylo uspořádáno 6. Na podzim r. 1958 uspořádala pobočka spolu s KÚDVU pro žáky 10. a 11. tříd praktický kurs topografický. Vzhledem k špatnému spojení v kraji se přednášek a schůzí

účastní ponejvíce členové z Pardubic nebo blízkého okolí. Pobočka také zřizuje svou odbornou knihovnu, která má nyní 228 svazků.

Práce pobočky se uskutečňuje v úzké spolupráci s Krajským pedagogickým ústavem v Pardubicích. Předsedou pobočky byl nejprve s. dr. Josef Honzák, zasloužilý učitel. Po jeho úmrtí převzal tuto funkci s. Jan Laštovka, vedoucí kabinetu matematiky v KPÚ. Jednatelům je po celou dobu s. Josef Zieris, odborný asistent Vysoké školy chemické v Pardubicích.

Pobočka v Jihlavě má 50 členů, téměř výhradně učitelů II. a III. stupně. Pobočka pracuje úspěšně, bez pomoci vysoké školy. Vykazuje četné přednášky z různých oborů, vždy za pékne účasti členů a často i nečlenů. Pobočka také koná exkurse, umožňuje předvádění fyzikálních pokusů, filmů apod. Pobočka má dobře řízenou odbornou knihovnu.

Předsedou pobočky je po celé období s. František Navara, ředitel průmyslové školy strojní, jednatelem s. Josef Svoboda, učitel jedenáctiletky v Třebíči.

Pobočka v Brně má dlouhou a zajímavou tradici. Brzy již oslaví své padesátileté trvání. Bývalý odbor Jednoty neustal nikdy ve své činnosti a proto při reorganizaci Jednoty v r. 1956 bylo celkem snadné rozvinout činnost v duchu nového organizačního řádu. Při nové evidenci členů se podařilo získat další zájemce, takže pobočka má nyní 172 členů. Nedostatkem pobočky je malá účast učitelů středních škol (pouze 29).

Hlavní činnost pobočky je pořádání přednášek. Jednou měsíčně se pořádají přednášky se širší tematikou pro odbornou veřejnost a kromě toho se pravidelně konají „Diskuse o pracích brněnských matematiků“ (ročně asi 20 přednášek). Od r. 1958 se též slibně rozvíjí pravidelný cyklus přednášek nazvaný „Rozhovory o pracích brněnských fyziků“ (pořádají se nyní asi dvakrát měsíčně).

V tomto školním roce se pobočka rozhodla pořádat fyzikální olympiádu. Velmi se též osvědčily informativní besedy o vysokoškolském studiu matematiky a fyziky, které pobočka pořádá pro žáky středních škol.

Pobočka pečuje soustavně o pořádání přednášek odborníků ze zahraničí, zejména ze Sovětského svazu a lidově-demokratických států. Nyní pobočka zahájila přípravy k oslavám stých narozenin prof. Matyáše Lercha, které připadají na únor 1960. Pobočka má velkou odbornou knihovnu.

Pobočku vede po celé toto období prof. dr. Karel Koutský jako předseda a doc. dr. Jiří Beránek jako jednatel.

Pobočka v Olomouci má 68 členů; z toho je asi jedna třetina pracovníků vysoké školy, ostatní jsou učitelé středních škol. Práce pobočky se soustřeďuje kolem členů kateder fyziky a matematiky na Palackého universitě.

Pobočka koná jednou měsíčně přednášky a jednou ročně spolu s KPÚ krajskou konferenci, která je věnována zásadním metodickým otázkám matematiky a fyziky. Soustavnější pozornost je věnována matematickým strojům. V r. 1958 byl např. uspořádán kurs počítání na počítačích strojích. Účastnilo se asi 20 osob. Pro velký zájem bude se v této činnosti pokračovat.

Pobočka také pořádá již druhý rok fyzikální olympiádu pro žáky středních škol.

Pobočka se snaží navázat užší spolupráci s pracovníky ze závodu MEOPTA v Přerově.

Předsedou pobočky je prof. dr. B. Havelka, jednatelem doc. dr. Miroslav Laitoch.

Pobočka v Gottwaldově má 40 členů, většinou učitelů středních škol. Pobočka pro různé obtíže vykazuje slabší činnost. Přesto však uspořádala v r. 1958 6 přednášek se slabší účastí členstva, besedu se žáky o studiu matematiky a fyziky na vysokých školách a exkursi do n. p. TESLA v Rožnově p. Radh.

Předsedou pobočky je s. Otto Berka, učitel z Gottwaldova, a jednatelem s. Jan Novák, učitel z Rožnova p. Radh.

Pobočka v Ostravě má nyní 87 členů. Jsou mezi nimi učitelé středních škol, Vysoké školy báňské a také technici z průmyslových závodů.

Vzhledem k této skutečnosti je činnost pobočky velmi rozmanitá. Pobočka pořádá přednášky rázu vědeckého s náměty z matematiky, fyziky a astronomie, přednášky z aplikací matematiky a z metodiky. V pobočce proběhl také kurs polytechnického školení učitelů, kde se účastníci seznámili s výrobní praxí (celkem 8 přednášek), a kromě toho bylo provedeno celkem 9 exkursí do závodů.

Ve spolupráci se Společností pro šíření politických a vědeckých znalostí uspořádala pobočka konferenci o kybernetice, zaměřenou hlavně na automatizaci ve výrobě.

Během tří let uspořádala celkem 35 akcí většího rozsahu.

Předsedou pobočky je dr. Václav Štěpánský, profesor vysoké školy báňské v Ostravě a jednatelem s. Josef Andrys, metodik matematiky KPÚ.

Ústřední komise Jednoty

Matematická komise se starala po celé tříleté období, aby naše přednášková činnost měla vysokou úroveň a byla co nejintenzivnější. Za tím účelem komise vypracovala pro každý rok obsáhlý seznam vhodných přednášek a zajistila pro ně vhodné přednášející, kteří byli ochotni přednášet především v mimopražských pobočkách. Této možnosti však pobočky využily jen zčásti.

Přes všechny potíže, se kterými se setkávala činnost poboček především na venkově, lze konstatovat, že přednášková činnost v matematice je vcelku intenzivní a má slušnou úroveň. V českých krajích pokulháva pouze pobočka v Hradci Králové a v Gottwaldově.

Naprosto vyjasněna je situace v Praze, Brně, Liberci a Ostravě, kde se dá skutečně říci, že přednášková činnost je již taková, jak si jen můžeme přát. O odborné přednášce v Praze, pořádané v rámci JČMF na matematicko-fyzikální fakultě, se ukazuje vzrůstající zájem v širší odborné veřejnosti. Od 1. září 1957 až do 30. 3. 1959 konalo se na tomto místě celkem 69 přednášek z matematiky, při čemž 26 přednášejících byli hosté ze zahraničí. Za tuto dobu činí průměrná účast na jedné přednášce 23—24 přítomných. Také matematické přednášky pořádané v KPU v „Ungeltu“ vždy jednou měsíčně se osvědčují a vykazují vysokou účast (až přes 100 účastníků).

Brno se svou nepřetržitou tradicí přednášek v rámci Jednoty udržuje svou vysokou úroveň. Rozvíjí se užší styk mezi pobočkou pražskou a brněnskou (častěji než dříve přednášející členové z Brna v Praze a naopak). Velmi intenzivní činnost vyvíjí liberecká pobočka, která i kvalitou přednášek konkuruje Praze. Má celkem 22 přednášek z matematiky. Ostrava obsazuje většinu přednášek domácími přednášející a zaměřuje se na tematiku z aplikací, vhodnou pro ostravský kraj. Plzeň má přednáškovou činnost z matematiky celkem dobrou (celkem 10 přednášek za roky 1957, 1958). V porovnání s Libercem se však zdá, že tato činnost by se dala zintenzivnit. Ve stejném smyslu je možno mluvit o Českých Budějovicích, Ústí nad Labem a Olomouci. Hradec Králové, Gottwaldov a Pardubice nevykazují přednáškovou činnost takovou, jak bychom si přáli, ať jde o počet přednášek, tak i o jejich úroveň. Pomoci těmto pobočkám bude prvořadý úkol matematické komise.

Za rok 1957, 1958 a až do konce března 1959 je počet všech přednášek z matematiky v českých krajích téměř 220.

Po celé období řídil matematickou komisi s. doc. dr. František Nožička z matematicko-fyzikální fakulty KU v Praze.

Fyzikální komise měla obdobnou úlohu jako komise matematická, pouze snad s poněkud širší náplní. Přednáškovou činnost rozvíjela převážně v Praze. Narážela zprvu na značné obtíže. S obtížemi byli získáváni přednášející a i účast na přednáškách byla slabá. Projevilo se tak přerušování tradice v pořádání přednášek Jednotou. Proto se zvýšila propagace těchto přednášek. Během minulého roku se podařilo do přednáškové činnosti ve zvýšené míře zapojit Krajský pedagogický ústav, semináře fyzikální katedry a ústavy Karlovy university, Čes. vysokého učení technického a ústavy ČS. akademie věd. Od května 1958 do března 1959 bylo tak uspořádáno 13 přednášek, některé ve spolupráci s pražskou pobočkou, FÚKU a ústavu ČSAV. Necelá polovina přednášek (6) měla speciální tematické zaměření a byla pořádána ve formě seminárních rozhovorů v spolupráci s fyzikálními katedrami FÚKU a ČVUT. Vzhledem k poměrně vysoké odborné úrovni těchto přednášek byl okruh zájemců úzký; počet posluchačů činil 8—10.

Druhou podstatnou část (7) tvořily přednášky, jejichž úkolem bylo seznámit posluchače srozumitelnou formou s novými výsledky v jednotlivých oborech fyziky. Tyto přednášky byly zahrnuty v cyklu „všeobecných přednášek z fyziky“, který byl započat v říjnu 1958.

Dosud uskutečněné přednášky se zabývaly otázkami termionukleárních reakcí, fyzikou nízkých teplot, elementárními částicemi, způsoby jejich urychlování, a problémy letů do vesmíru. Do cyklu byla zařazena též přednáška o práci laureátů Nobelovy ceny za fyziku pro rok 1958. Mezi všeobecné přednášky je třeba zařadit i přednášku indického fyzika R. mana a o fyzice krystalů (ve spolupráci s Karlovou universitou). Průměrná účast na přednáškách s širší všeobecnou tematikou byla 25—30 posluchačů.

Celkem se uskutečnilo v Praze asi 30 fyzikálních přednášek. Pobočky o svou přednáškovou činnost pečovaly převážně samy. Na fyzikální komisi se obracely jen v ojedinělých případech. V některých pobočkách je značný nepoměr mezi počtem přednášek matematických a fyzikálních. Někde fyzikální přednášky nebyly takřka žádné. Celkově se však v minulém roce projevil velmi značný vzestup v počtu přednášek, počet přednášek se zdvojnásobil. Také účast na přednáškách stoupá.

V činnosti fyzikální komise se projeví některé nedostatky. Komise bude musít být aktivnější; nesmí se omezovat jen na pražskou pobočku, ale bude musít navázat živější styky i s pobočkami venkovskými.

Činnost celé komise řídil prof. Vilém Kunzl z matematicko-fyzikální fakulty Karlovy university.

Pod správu fyzikální komise patřila i *terminologická komise pro fyziku*, která byla zřízena v květnu 1957. Pracovala ve složení: doc. J. Beneš (mat.-fys. fakulta KU, předseda komise), doc. Č. Muzikář (mat. fys. fakulta KU), dr. K. Šolér (FTJF), dr. J. Dibelka (FTJF), ing. dr. B. Klimeš (elektrotechn. fak. ČVUT), dr. F. Lehar (15. JSS, Praha 12), Fr. Bartůněk (MŠK), doc. A. Hlavička (VPŠ).

Komise měla za úkol zpracovat fyzikální názvosloví v rozsahu látky všeobecně vzdělávacích škol. Zpracovala zatím partie: mechaniku, nauku o vlnění a akustiku, elektřinu a optiku.

Ve studijním roce 1958/59 práce v komisi ochabla. Bylo to způsobeno vysokým zatížením pracovníků vysokých škol, kteří měli v tomto studijním roce mnoho mimořádných úkolů. Komise chce práci dokončit do konce tohoto školního roku a předložit návrh k diskusi.

Terminologická komise pro matematiku byla zřízena na žádost MŠK. Pracovala nejprve pod vedením s. akademika Kořínka a připravila návrh „Názevů a značek“ k diskusi. Ten byl dán k prodiskutování všem pobočkám. Ke zpracování připomínek byla utvořena užší komise ve složení doc. Holubář, vedoucí komise, s. Hradecký, Taišl, Havlíček, Kraemer a Jelínek. Komise připomínky zpracovala, provedla konečnou redakční úpravu a rukopis by předán ministerstvu k vytištění. MŠK jej vydá (spolu s Jednotou) jako brožuru pod názvem „Názvy a značky středoškolské matematiky“, jež nahradí zastaralé „Názvy a značky“ z roku 1938.

Časopisy

Jednota řídí dva časopisy, členský časopis „Pokroky MFA“ a časopis pro žáky středních škol „Rozhledy matematicko-fyzikální“. Ústřední výbor několikrát jednal o časopisech, zvláště o Pokrocích, neboť z počátku nebylo zcela jasné zaměření tohoto časopisu. Proto na schůzi ÚV v dubnu 1958 byl zařazen jako jeden z hlavních bodů programu náš členský časopis. Předtím jsme požádali všechny pobočky, aby se k obsahu „Pokroků“ vyjádřily, takže diskuse v ÚV vycházela z obsáhlého materiálu shromážděného z poboček. V závěru diskuse Ústřední výbor přijal resoluci o Pokrocích, která stanoví řadu opatření pro jejich zkvalitnění.

Resoluce ÚV k Pokrokům nebyla dosud uskutečněna v dostatečné míře. Přesto, že časopis má poněkud vzestupnou linii, zdá se nám, že časopis ještě ne dost pohotově slouží potřebám Jednoty a že ještě málo obráží slibně se rozvíjející její činnost. Vychází v nákladu cca 2700 výtisků. Z toho na každý rok odkoupíme určitý počet výtisků pro naše členy, např. 1958 to bylo 1500 výtisků. Asi 700—800 výtisků odebírají nečlenové JČMF. Zbytek připadá na volný prodej a povinné výtisky ap.

Časopis „Rozhledy“ překonal již počáteční obtíže. Redakční rada je stabilisována a pracuje pravidelně. Získala si již značný okruh přispívatelů a má pevný program, který postupně plní. Mezi žáky je časopis oblíben, takže vychází v nákladu asi 6000 výtisků. Časopis pronikl i do ciziny, jak svědčí např. kladné hodnotící články, otištěné v sovětské „Matematika v škole“.

Časopis pouze zápasí s distribucí; je totiž nutno každý počátek školního roku provádět novou propagaci časopisu, což se nyní při nepružné práci Poštovní novinové služby daří jen s velkou námahou.

(Dokončení)

Přednášky v Matematické obci pražské

13. 4. 1959: Karel Wick a doc. Josef Holubář, *Změny ve způsobu sazby matematických textů.*
20. 4. 1959: Prof. dr. Karel Rychlík, *N. Bourbaki (Pokus o učebnici veškeré matematiky); Český výpočet čísla e na velký počet decimál (Studnička, Tichánek).*
24. 4. 1959: dr. František Kroupa, kand. fys.-mat. věd, *O dislokacích a současných fyzikálních názorech na pevnost látek.*
27. 4. 1959: Tamás Frey, kand. matem. věd Matematické a technické university v Budapešti, *Einige Ergebnisse über lokale Approximationen.*
29. 4. 1959: Tamás Frey, kand. matem. věd Matematické a technické university v Budapešti, *O některých výsledcích své práce.*
4. 5. 1959: dr. J. Šmolka, *Charakteristika období 1620—1750*, dr. L. Nový, *Naše matematika 1620—1750* (obě přednášky z cyklu „Dějiny matematiky, astronomie a fyziky v českých zemích“).
11. 5. 1959: Akademik G. Moisil (Rumunská lidová republika), *Les fonctions de Sheffer et leurs applications aux circuits électriques.*
18. 5. 1959: Milan Prager, věd. prac. MÚ ČSAV, *Algoritmy Schwarzova typu.*
21. 5. 1959 a 22. 5. 1959: Cyklus přednášek o pracích, konaných v Ústavu pro magnetické materiály Německé akademie věd v Jeně:
21. 5. 1959: dr. Wilfried Andrä, *Forschungsgebiete im Institut für magnetische Werkstoffe der Deutschen Akademie der Wissenschaften zu Berlin, Jena; Magnetische Elementarbereiche.*
dr. Gerold Vogler, *Untersuchungen über die Streufeldstruktion und über den inneren Entmagnetisierungsfaktor.*
Zdeněk Málek, kand. fys.-mat. věd, *Magnetická anisotropie tenkých vrstev.* Dipl. Phys. Werner Ruske, *Dünne Nickelschichten mit sehr grosser Koerzitivkraft und hohem Energieprodukt.*
22. 5. 1959: dr. Gerold Vogler, *Ummagnetisierungsvorgänge an Rechteckferriten.* Dipl. Phys. German Elbinger, *Herstellung von Ferriteinkristallen und Metalleinkristallen und Messungen an ihnen.* Dipl. Phys. Hermann Gengenagel, *Licht- und Ätzfiguren als Mittel zum Orientieren von Einkristallen; Magnetische Untersuchungen an orientierten Fe-Al-Einkristallen.* Dipl. Phys. Dietrich Linzen, *Verlustmessung an Mn-Mg Ferrit bei 3,2 cm Wellenlänge im Bereich hoher Leistungen bis 25 kW.*

Z činnosti poboček

Gottwaldov

25. 2. 1959 se konala schůze pobočky, na které přednášel s. Oldřich Lepil na thema *Termistory v teorii a praxi*. Přednáška měla část teoretickou a pokusnou. Závěrem teoretické části uvedl přednášející příklady praktického užití termistorů v měrné technice a v slaboproudé elektrotechnice. V části experimentální byly demonstrovány základní vlastnosti a použití termistorů (měření teploty, indikace infračerveného záření, vyzářování z různých povrchů Leslieovy kostky).

Přednášku se zájmem vyslechl 13 členů pobočky a 28 žáků tří jedenáctých tříd I. JSS v Gottwaldově, kteří hodlají po maturitě studovat přírodní nebo technické vědy.

Otto Berka

Ostrava

Dne 19. 1. 1959 se konala výborová schůze, na které byl projednán program činnosti na 1. čtvrtletí 1959 a běžné záležitosti pobočky.

Dne 11. 2. 1959 uspořádala pobočka v rámci polytechnického školení učitelů další přednášku na thema *Třískové obrábění kovů*. Přednášel ing. Zimmermann z VŽKG. Zajímavou přednášku vyslechlo 30 účastníků.

Dne 19. 2. 1959 byla k námětu přednášky z 11. 2. 59 uspořádána exkurse do úpravny VŽKG. Exkursi vedl rovněž ing. Zimmermann. Exkurse byla provedena v dopoledních hodinách, aby účastníci shlédli všechny unikátní stroje v chodu. Exkurse se zúčastnilo 20 soudruhů.

Dne 27. 2. 1959 se konala členská schůze pobočky, na níž byly projednány organizační věci a zvoleni delegáti na 1. sjezd JČMF.

Dne 25. 3. 1959 přednášel v pobožce prof. dr. A. Vašíček na thema *Užití tenkých vrstev v technické praxi*. Vložil definici tenké a tlusté vrstvy, podrobně pojednal o extrémních případech odrazivosti tenké vrstvy a o použití tenkých vrstev v optické praxi. Promluvil dále o důležitých případech tenkých vrstev kovových, zejména o jejich výrobě a významu v technice. V závěru přednášky promluvil o některých typech interferenčních filtrů a jejich aplikacích.

Jan Andryš

Praha

Dne 26. 2. 1959 se konala výroční členská schůze pobočky. Schůze měla dvě části.

V první části bylo vzpomenuo zemřelých členů pobočky, soudruhů Ladislava Klíra, ing. dr. Rudolfa Kukače, dr. Karla Rösslera, prof. dr. Františka Vyčichla, doc. dr. Ferdinanda Veselého a prof. dr. Jaroslava Šafránka. Přítomní uctili památku zemřelých povstáním a zachováním minutového ticha.

Pak přednesl člen kor. ČSAV prof. dr. Alois Zátoupek referát na thema *Jaderné výbuchy a jejich kontrola*.

V druhé části schůze podal jednatel pobočky dr. Jaromír Linhart jednatelskou zprávu:

Ustavující schůze pobočky se konala 14. 12. 1956. Ak. Vladimír Kořínek promluvil na ní o posláni Jednoty a nastínil úkoly právě se ustávující pobočky pro Prahu město. Doc. dr. Fr. Nožička promluvil o pracovním plánu komise pro matematiku. Vyzvedl jako hlavní úkol zvyšovat vzdělanost v matematice a účinně pomáhat v tomto směru jak vědeckým pracovníkům, tak učitelům matematiky na všech stupních škol. Dr. Č. Muzikář referoval o pracovním plánu komise pro fysiku. Jejím základním úkolem je seznamovat širokou obec zájemců o současném stavu fysiky a zabývat se i problémy výuky fysice na různých druhích škol. V tom směru je třeba věnovat pozornost i naší nejmladší žákovské generaci.

Ustavující schůze se zúčastnil vzácný host prof. dr. Leopold Jurkiewicz z Hornicko-hutnické akademie v Krakově, vedoucí sekce nukleární fysiky Polské akademie věd, který promluvil o karotáži pomocí paprsků gama a o karotáži neutronové.

Na ustávující schůzi byl pak zvolen jednomyslně výbor pobočky v tomto složení: předseda prof. ing. dr. J. B. Slavík, profesor ČVUT, členové výboru Frant. Hradecký, odb. asistent VŠP v Praze, dr. Frant. Lehar, profesor JŠŠ, dr. Jaromír Linhart odb. asistent mat.-fys. fakulty KU, doc. dr. Fr. Nožička z téže fakulty a Jan Tesař, profesor JŠŠ. Revisory účtů byli zvoleni dr. Josef Dibelka, odb. asistent fakulty technické a jaderné fysiky KU a Karel Zdráhal, profesor JŠŠ.

Na první výborové schůzi dne 10. 1. 1957 byla provedena volba funkcionářů: jednatel dr. J. Linhart, místopředseda J. Tesař, ved. komise pro matematiku doc. dr. Fr. Nožička, ved. komise pro fysiku dr. Č. Muzikář, pokladník Fr. Hradecký, bez funkce dr. Fr. Lehar. Na této schůzi byl také přijat perspektivní plán činnosti.

Činnost pobočky

Na prvním místě je třeba uvést činnost přednáškovou. Podává se o ní dále zvláštní zpráva. Zde jen uvedme, že vedení komisí matematické a fysikální převzali během období dr. Fr. Bělo un (mat.) a kand. věd Václ. Janovec (fys.). Osvědčila se spolupráce s Krajským ústavem pedagogickým v Praze, nevyužilo se však všech možností. Pobočku čeká na tomto poli ještě velmi mnoho práce.

Vedle přednáškové činnosti pořádala pobočka besedy se žáky JŠŠ o studiu na vysokých školách. Těchto besed bylo celkem šest; měly nepochybně dobré výsledky. 10. 1. 1958 uspořádala pobočka spolu se školským odborem ÚNV Praha schůzku zástupců vysokých škol s řediteli JŠŠ. Schůzka přinesla mnoho cenných zkušeností a námětů.

Dále se pobočka zabývala otázkami pedagogickými a didaktickými a také osnovami a normami:

22. 2. 1958 uspořádala pobočka poradu o nových pokusných učebních osnovách a o koordinaci matematiky a fysiky na všeobecných vzdělávacích školách. Porady se zúčastnilo na 150 lidí. Výsledky uplatňují členové pobočky v pedagogických komisích při ÚV JČMF.

Pobočka se zabývala připomínkami k publikaci „Názvy a značky školské matematiky“ (zejména s. Tesař s kolektivem). Příslušný elaborát byl zaslán ÚV JČMF.

Pobočka vyslala do komise pro školní film při ÚV JČMF své členy ing. M. Sládka (ČVUT) a prof. J. Tesaře.

Komise, složená ze soudruhů Linharta, Lehara a Tesaře, zhodnotila návrh nového učebního plánu a osnov všeobecně vzdělávacích škol.

Pobočka se svými členy se aktivně zúčastnila konference pro středoškolskou fyziku v r. 1958 a matematické konference ve Smolenicích, pořádané JČMF.

Pobočka se zabývala také členským časopisem JČMF „Pokroky matematiky, fyziky a astronomie“. Provedla kritiku náplně a podala řadu návrhů na zlepšení.

Z pobočky vyšel popud k vydávání životopisů a fotografií vynikajících fyziků. Projednáno se SPN.

V listopadu 1957 připravili členové pobočky soudruzi Tesař a Říman podklady pro pořádání fyzikální olympiády v Praze. Olympiáda se uskutečnila letošního roku (zprávu viz dále).

Pobočka spolupracuje se státním filmem v otázce školních filmů.

Kromě této vlastní činnosti podala pobočka řadu návrhů a námětů pro zlepšení a obhaceni činnosti Jednoty ÚV JČMF; některé z nich se připravují pro realizaci.

Perspektivní pracovní plán:

Prohloubit přednáškovou činnost; pokračovat v pořádání besed se žáky středních škol; pokračovat v pořádání každoročních fyzikálních olympiád v Praze; sledovat otázky učebnic, osnov, pedagogické a didaktické otázky všeobecně; pokračovat ve vydávání životopisů a fotografií vynikajících fyziků a techniků a rozšířit tuto akci i na matematiku; získat další pracovníky pro školní filmy; ve spolupráci s krajským pedagogickým ústavem v Praze organisovat exkurse členů za účelem prohlubování odborných znalostí v matematice a fyzice; propagovat JČMF mezi posluchači vysokých škol pražských.

Činnost komise pro matematiku

Zprávu podal s. dr. Fr. Běloun. Komise uspořádala tyto přednášky (jde o přednáškovou činnost mimo přednášky, organisované v Praze přímo ÚV JČMF): 4. 12. 1957, doc. J. Vyšín, *Konstruktivní úlohy*; 9. 4. 1958, doc. dr. K. Hruša, *Řešení slovních úloh*; 16. 10. 1958, doc. dr. K. Havlíček, *Význam logiky ve vyučování matematice*; 20. 11. 1958, doc. J. Vyšín a Fr. Dušek, *Význam filmu pro vyučování matematice*; 11. 12. 1958, doc. J. Vyšín s kolektivem z VŠP, *Lobačevského geometrie jako thema pro zájmové kroužky matematiky na středních školách*; 19. 2. 1959, doc. dr. Fr. Nožička, *O geometrickém modelu v klasickém problému dvou těles*. Průměrná účast na přednáškách byla cca 50 posluchačů.

Činnost komise pro fyziku

Zprávu podal s. V. Janovec, kand. věd. V uplynulém období bylo uspořádáno 17 přednášek. Z toho 8 mělo speciálnější charakter (3 přednášky o vědecké fotografii, 2 z akustiky, 2 z nukleární fyziky, 1 o vysokém vakuu). 5 přednášek bylo povahy informativní (O termonukleární reakci, o fyzice nízkých teplot, o elementárních částicích a jejich urychlování, o Čerenkovově záření). 2 přednášky byly historické povahy (o počátcích studia elektřiny). Přednášková činnost trpěla některými nedostatky. Přednášky byly nepravidelné, účast poměrně slabá (v prvé skupině přednášek 8—10 posluchačů, v druhé 25—30 posluchačů). Je třeba lepší propagace, zejména mezi učitelstvem.

Pražská fyzikální olympiáda

Zprávu podal s. J. Tesař. Fyzikální olympiáda se koná v Praze za zkoušku.*) Podle výsledků se eventuálně v příštích letech rozšíří. Příklady byly voleny z různých fyzikálních disciplín, aby vedly žáky k opakování, a tak, aby řešitelé neměli velkých obtíží při řešení. Ředitelství škol byla požádána, aby na každé škole byl ustanoven referent pro tuto akci, který by byl spojkou mezi žáky a výběrem fyzikální olympiády.

Účastníků fyzikální olympiády v Praze je celkem 224, z toho 223 z JSS a 1 z průmyslové školy. V kategorii A je 132 řešitelů, v kategorii B 91 řešitelů (z JSS). Většina žáků vyřešila všechny 4 příklady, asi 50 žáků 3 příklady, 1 žák jen 2 příklady. 9 řešení je z mimopražských JSS (Klatovy a Brandýs n/L). Druhé kolo se konalo v květnu.

Zpráva revisorů

Ze revisory účtů podal zprávu s. K. Zdráhal a navrhl, aby odstupujícímu výboru bylo uděleno absolutorium.

* * *

*) V době, kdy rukopis tohoto čísla šel do tisku, byla fyzikální olympiáda v běhu; připravovalo se druhé kolo.

Za Ústřední výbor JČMF pozdravil účastníky výroční schůze akademik Vladimír Kořínek.

Na konec se přikročilo k volbě nového výboru pobočky. Byli zvoleni: Dr. František Běloun, František Hradecký, Václav Janovec, dr. František Lehar, dr. Jaromír Linhart, prof. inž. dr. J. B. Slavík (předseda), Milena Šedlbauerová, Jan Tesař, Miroslav Voráček.

Revisory účtů byli zvoleni dr. Josef Dibelka a Karel Zdráhal.

Na I. sjezd JČMF bylo zvoleno 15 delegátů.

Celkový stav členstva

Pobočka má celkem 404 členů; z toho z vysokých škol 206, ze školských úřadů 5, ze všeobecně vzdělávacích škol 31, z průmyslových škol 12, vědeckých pracovníků 91, vysokoškolských posluchačů 36, z různých pracovišť (inženýři v ministerstvech ap.) 23.

Dr. Jaromír Linhart

Fysikální konference

Katedra fyziky Vysokého učení technického v Brně pořádá v rámci oslav 60. výročí VUT v Brně *fysikální konferenci*, na níž navazuje *konference o vysokoškolské fyzice* pořádaná Jednotou čs. matematiků a fyziků v Praze. Obě konference se konají na VUT v Brně ve dnech 12.—17. října 1959.

V první části jsou na pořadu referáty profesorů fyziky KU v Praze, ČVUT v Praze, UK v Bratislavě, PU v Olomouci, přírodovědecké fakulty v Brně aj. a referáty členů katedry fyziky VUT v Brně.

V druhé části jsou referáty o spojení vysoké školy s praxí, o výchově učitelů fyziky, o současném stavu vědecké práce z fyziky na vysokých školách a potřebách a perspektivním plánu výzkumu ve fyzice.

Přihlášky k účasti na konferenci zašlete na adresu: Dr. Rostislav Košťál, profesor VUT Brno, Barvičova č. 85.